SUOMEN ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate Change Panel

Vihreän kehityksen ohjelman teollisuussuunnitelma – Ilmastopaneelin lausunto

TaV 6.9.2023

Markku Ollikainen
Ilmastopaneelin puheenjohtaja

EU:n teollisuussuunnitelma & VN:n kanta

Ilmastopaneeli yhtyy valtioneuvoston kantaan suhtautua positiivisesti suunnitelmaan

- Suunnitelma jouduttaa vihreää siirtymää EU:ssa ja hiilineutraali teollisuus toimii EU:n ja jäsenmaiden kilpailukykykärkenä.

- Siirtyminen vähähiiliseen yhteiskuntaan tuo Suomeen lisää investointeja ja uutta työtä.

- Suunnitelman vahvistaa Suomen kilpailukykyä monista syistä:
  - Suomalaisten yritykset tuottavat usein kilpailijoitaan puhtaammin, vihreän siirtymän myötä Suomelle on syntymässä suhteellista etua energian ja vedyn tuotannon alueille.
  - Samalla suunnitelman korostama tiukempien kansainvälisten standardien käyttöönotto tasoittaa kansainvälistä kilpailutilannetta Suomen eduksi.

Selkeä ja ennustettava sääntely-ympäristö ja luvitus

- Sääntelyn tulee olla selkeää ja yksinkertaista, mutta turvata hankkeiden ilmastollinen ja ympäristöllinen kestävyys ja tukea ihmisten osallisuutta uusiin ratkaisuihin.

- Yhden luukun periaate voisi toimia Suomessakin menestyksellisesti. Hallitusohjelma tunnistaa tämän mahdollisuuden.

- EU-sääntely on suuressa muutoksessa, ja tarvitaan kokonaiskuva siitä, miten vaikutukset kohdistuvat esimerkiksi eurooppalaiseen teollisuuteen

Rahoituksen vauhdittaminen

- Yhteinen EU-tason rahoitus on Suomelle parempi vaihtoehto kuin valtiontukimäärien voimakas lisääminen, joka voi johtaa jäsenmaiden keskinäiseen kilpailuun, jossa Suomi ei voi päihittää isompia maita.

- Strategisesti suunnatut tuet voisivat olla perusteltuja, niin että tuetaan kehittyviä, toistaiseksi ei-kilpailukykyisiä ratkaisuja, joilla on suuri nettonollapotentiaali. Suomelle tällaisesta ratkaisusta olisi etua.

- Niiltä osin kuin tukia kohdennetaan strategisille aloille, on tärkeää pohtia mihin osaan arvoketjua tuki tulisi kohdentaa, että se toimisi parhaiten

Osaamisen kehittäminen

- Suomelle osaamisen kasvattaminen ja uuden osaamisen houkuttelu ovat keskeisiä onnistumisen avaimia tai pullonkauloja, kuten VN toteaa
  - Suomen menestys kansainvälisessä kilpailussa voi perustua vain korkeaan osaamiseen
  - Tämä on syytä pitää mielessä niin EU-vaikuttamisessa kuin kansallisessa politiikassa.

- Korkeimman koulutuksen ja tutkimuksen rooli ja rahoittaminen tulee käsitellyksi heikosti komission suunnitelmassa.
  - Tarvitaan strategista näkemystä perus- ja soveltavan tutkimuksen roolista vihreän siirtymän edistämisessä niin, että se vastaa kaikkiin kestävyyden tasoihin ja vaatimuksiin.

Kauppa ja resilientit tarjontaketjut

- Ilmastopaneeli yhtyy perusmuistion näkemyksiin tasavertaisen kaupan tärkeydestä
  - EU tulee edistää kansainvälisessä kaupassa tasavertaisia toimintaedellytyksiä ja korostaa samalla kestävyyttä ja vastuullisuutta.

- Kansainvälisissä toimitusketjuissa esimerkiksi kriittisten materiaalien osalta on havaittu oikeudenmukaisuusepäkohtia, joihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota.
  - Kriittisten materiaalien kierrätykseen ja korvaamiseen tarvitaan myös eurooppalaisia ratkaisuja.
  - Komission esittämä ns. kriittisten materiaalien klubi, voi mahdollistaa tuotantoketjujen jäljitettävyyttä ja epäoikeudenmukaisuuksien kitkemistä.

- On kiitettävää, että VN nostaa muistiossaan esiin EU:n kauppasopimusneuvotteluissa tärkeäksi kestävän kehityksen tavoitteiden (Agenda 2030) ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen.

Lopuksi

- On syytä huomata, että tärkeään rooliin yhdessä uusien ratkaisujen kanssa nousevat tulevaisuuden EU:ssa energian käytön tehostaminen ja –säästäminen.
  - Win-win –ratkaisu, jolla helpotetaan myös riippuvuutta (kolmansista maista tuotavista) poltto- ja raaka-aineista. Sähköä kannattaa säästää siellä, missä voidaan, sillä puhtaan sähkön tarve on suurta tulevaisuuden EU:ssa joka tapauksessa.

SUOMEN
ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate
Change Panel